

Editorial

Albert Sales

El Peter es va passar la tarda assegut a la seva cadira de rodes, d'esquena a la porta del supermercat, amb un cartró de vi a la falda. A la vorera intensament transitada de poc més de quatre metres d'un conegut carrer comercial de la ciutat de Barcelona, la imatge resultava incòmoda per als vianants que entraven i sortien de l'establiment carregats amb bosses de plàstic o portant els seus carretons d'anar a comprar. A l'aspecte deixat i brut que ja mostrava en arribar, cap a les dues, es va afegir la mala olor provocada pels orins a partir de mitja tarda. Més enllà de l'impacte visual i l'olor, l'home grandot i barbut, allà assegut, no interactuava en absolut amb els transeünts.

Davant la presència nova i estranya del Peter, els veïns i veïnes que tornaven de la feina o sortien a comprar exterioritzaven amb comentaris en veu alta dos tipus de reaccions: hi havia els qui es mostraven clarament preocupats per l'estat d'aquell senyor amb cadira de rodes, i els qui expressaven la seva molèstia pel que consideraven un acte d'incivisme i un ús inadequat de l'espai públic. Sens dubte, entre uns i altres, una majoria seguia caminant tractant d'assimilar en silenci una combinació de tots dos sentiments.

Durant la tarda, una patrulla de la Guàrdia Urbana es va acostar a parlar amb ell tres vegades. Els agents es van limitar a conversar uns minuts amb l'home i van marxar les tres vegades. A l'hora del tancament de la majoria de comerços del carrer, els agents havien notificat el cas als equips especialitzats de Serveis Socials i seguien l'evolució de la situació des de la distància passant amb el cotxe patrulla de tant en tant. Passades les deu

de la nit, l'home va anar a terra des de la seva cadira, inconscient per l'alcohol que havia ingerit. Alguns veïns van trucar al Servei d'Emergències Mèdiques (SEM), però quan l'ambulància va arribar, el Peter havia recuperat el coneixement i, amb una mica d'ajuda, tornava a estar assegut a la seva cadira cantussejant en el seu idioma natal. Els tècnics del SEM, després de preguntar si necessitava ajuda i constatar que rebutjava qualsevol oferta de reconeixement mèdic, van marxar.

A partir d'aquell moment es va manifestar l'enuig d'alguns veïns i comerciants que havien estat seguint l'evolució de la situació durant la tarda. Alguns van expressar la seva indignació perquè la Guàrdia Urbana "no havia fet res". "Han estat tres vegades aquí i no l'hi han portat", comentava una senyora buscant la complicitat de dues persones que observaven l'home estirat a terra. Altres focalitzaven el seu malestar en el mateix vagabund, el qual consideraven un exemple d'incivisme i de la degradació del barri. "Si es permet a la gent estar aquí plantada, sense fer res... què passarà? [...] Cada vegada hi ha més gent així al carrer".

Passades les onze de la nit, sense la pressió del veïnat i després d'una llarga conversa, dos educadors dels serveis socials municipals van convèncer el Peter perquè acceptés ser traslladat a passar la nit al Centre d'Urgències i Emergències Socials, i així minimitzar els riscos de passar la nit a la intempèrie després d'una important ingesta d'alcohol i davant l'evident incapacitat de procurar-se una mínima protecció contra el fred. L'objectiu de la intervenció no va ser la retirada de l'home de la via pública, sinó una reducció de riscos

puntual certament difícil d'explicar a veïns i veïnes impactats per l'evident situació de deteriorament d'una persona adulta que s'instal·la a la vorera d'un carrer comercial concorregut.

A Barcelona, cada nit dormen entre 900 i 1.000 persones al carrer. A uns 150 metres del Peter, en un carreró estret poc transitat, dorm, des de fa mesos, un altre home en un matalàs instal·lat en un racó. No falten els veïns i veïnes que s'acosten per solidaritzar-s'hi i li proporcionen mantes o menjar, i segur que tampoc falten les queixes a l'Ajuntament per la seva presència, però mai ha motivat la mateixa activitat veïnal, ni el mateix nombre de trucades a la Guàrdia Urbana, als serveis d'emergències mèdiques o als serveis socials.

La sola presència del Peter en una via pública pensada i imaginada al servei de l'activitat econòmica es converteix en un acte d'"incivisme". Romandre al carrer sense comprar res, sense desplaçar-se, sense dur a terme una activitat productiva, constitueix una font de conflicte més intensa com més gran sigui el valor comercial de l'espai en disputa. Les línies de normalitat es tracen a partir de la utilitat econòmica de l'ús de l'espai urbà. Als veïns que inscriuen la seva activitat quotidiana dins aquests límits de normalitat els sorprèn que els cossos de seguretat no actuïn davant una anormalitat evident.

Quan no és la molèstia o la censura sinó la compassió la que genera les reaccions de veïnes i veïns, la responsabilitat es desplaça als serveis mèdics i als serveis socials. Un cop més s'identifica el "sense sostre"

o el “vagabund” com un “altre” mancat de drets. Se l’infantilitza fins al punt que es considera desitjable que aquests serveis assumeixin la seva tutela i el traslladin fora de la vista de la ciutadania. Per al seu propi bé, es considera que l’Administració és responsable d’actuar amb independència de la voluntat de la persona.

Probablement el Peter segueix al carrer. L’acollida d’emergència pot ser un moment per establir un vincle més durador amb els serveis socials i trobar suport, però quan s’acumulen els fracassos i les frustracions, la probabilitat que es faci efectiu aquest vincle i s’iniciïn processos de recuperació es fa més i més petita. Si es queda en un racó fora de les artèries comercials de la ciutat, en un espai poc cotitzat, és probable que deixi de ser interpel·lat pel veïnat i que les visites de la Guàrdia Urbana passin a ser una anècdota. Si es manté en un espai marginal, al Peter només el visitaran els educadors i educadores de carrer dels serveis socials o d’alguna entitat.

La situació del Peter posa en evidència els límits de l’actuació de l’Administració. Davant la presència visible del Peter, els veïns i veïnes demanen a l’Ajuntament més places en albergs i més professionals que actuïn al carrer (educadors o policies), que garanteixin que algú traurà habitants inapropiats de les zones més visibles de l’entramat urbà. Sigui per compassió o per la incomoditat que suposa que la pobresa s’evidenciï al carrer, és fàcil aconseguir un cert consens veïnal respecte al fet que “cal fer alguna cosa”, però la gestió quotidiana de la convivència i el conflicte requereix anar més enllà de l’emergència i preguntar-se quin és l’objectiu de la intervenció social a l’espai públic.